

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ЩОДО ЛЕЙКОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ЗА ДОПОМОГОЮ СКРИНІНГУ ТА МОНІТОРИНГУ

Гусєв О. В., Блудова А.О.

Науковий консультант: д.с.-г.н., доцент Палій А.П.

*Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
м. Харків, Україна*

З використанням серологічного скринінгу вивчено просторово-часове розповсюдження лейкозу великої рогатої худоби, визначена напруженість епізоотичного процесу. Встановлено основні шляхи передачі збудника хвороби здоровим тваринам. Теоретично та експериментально обґрунтовано й застосовано системи протилейкозних заходів, впроваджено організаційний підхід у проведенні епізоотологічного моніторингу – науково-виробнича система, що дало змогу запровадити в Україні широкомасштабний контроль епізоотичної ситуації, знизити інфікованість тварин ВЛ ВРХ (рис. 1).

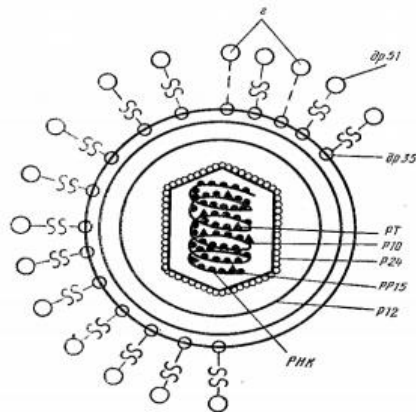

Рисунок 1 – Схематична структура ВЛ ВРХ

Визначено, що фактори, які зумовлюють особливості стадійності перебігу епізоотичного процесу лейкозу, - це наявність стадій розвитку, максимального підйому та відсутність стадії згасання. В основі епізоотичного процесу при лейкозі великої рогатої худоби є взаємодія трьох ланок, із яких провідна роль належить джерелу збудника інфекції [1].

Також вивчено динаміку інфекційного процесу та експериментально підтверджено, що уже через шість годин після введення тваринам вірусомісної крові вони є потенційним джерелом збудника інфекції. Ці спостереження стали основою розробки та впровадження прискореного методу боротьби з лейкозом великої рогатої худоби.

У вивченні інфекційного лейкозного процесу вперше використано тварин-гнотобіотів. Виявлено взаємозалежність між функціональним станом імунної системи тварин, заражених ВЛ ВРХ, та тривалістю інкубаційного періоду. При цьому кров інфікованих ВЛ ВРХ поросят-гнотобіотів протягом 10 місяців може містити активний вірус при негативних показниках серологічних досліджень в РІД. У крові тварин-гнотобіотів знижений вміст імунокомпетентних клітин, імуноглобулінів. На цьому фоні у поросят, заражених кров'ю хворої на лейкоз корови, розвивається інфекційний процес, який характеризується збільшенням тривалості інкубаційного періоду і зниженням титру специфічних антитіл при підвищенні титру гомогемаглютининів у 2-5 разів порівняно з контролем. Різниця цих показників у дослідах на вівцях менше виражена [2].

В епізоотологічному експерименті доведено, що велика рогата худоба незалежно від породи, віку, годівлі, умов утримання, дії понадфонового опромінення радіонуклідами однаковою мірою чутлива до ВЛ ВРХ при парентеральному введенні; прискорюється перехід стадії прихованого перебігу неопластичного процесу у гематологічну при асоційованому перебігу лейкозу та анаплазмозу [1].

На основі ретроспективного аналізу результатів серологічних, гематологічних і патоморфологічних досліджень встановлено, що ступінь розповсюдження лейкозу в господарствах зони аварії ЧАЕС не залежить від дії понадфонового опромінення радіонуклідами. Експериментально-виробничі дослідження свідчать, що у тварин, які тривалий час утримувались на територіях, забруднених радіонуклідами, гальмується розвиток інфекційного процесу на початкових стадіях. Підтверджена можливість експериментального відтворення лейкозного інфекційного процесу в овець, свиней, кроленят та мишей шляхом парентерального введення їм крові від інфікованих ВЛ ВРХ тварин. При стимуляції імунної системи інтерфероном, полісахаридом сальмонел, антилейкоцитарною сироваткою, білково-пептидним стимулятором не встановлено гальмування інфекційного лейкозного процесу.

Серед сучасних методів вирішення проблеми нормалізації й оптимізації імунологічного статусу організму тварин важливе значення має фармакологічна імунокорекція на основі застосування препаратів імуномодуляторів – речовин, здатних спрямовано впливати на імунну систему.

Список літератури

1. Мандигра М.С., Куртяк Б.М., Сімонов Р.П. Лейкоз великої рогатої худоби: розробка та впровадження широкомасштабних протилейкозних заходів в господарствах Львівської області, Львів-Рівне, 1999, 34с.
2. Sparling A.M. An unusual presentation of enzootic bovine leukosis. *Can Vet Journal*, Vol.41(4), 2000, p.3156.